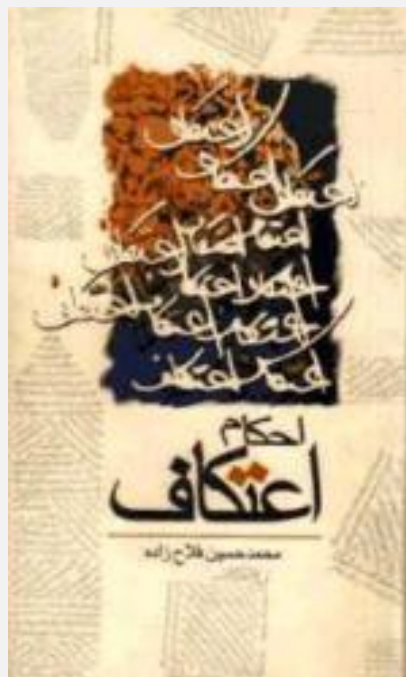

حدود مسجد

پشت بام و سرداب و محراب مسجد، و هر چه به سبب توسعه مسجد آن افزوده شده جزو مسجد به حساب می‌آید...

- 1- پشت بام و سرداب و محراب مسجد، و هر چه به سبب توسعه مسجد آن افزوده شده جزو مسجد به حساب می‌آید، مگر آنکه بدانیم؛ جزو مسجد نیست. (5) (در صورت شك، چنین جاهایی، حکم مسجد را دارد)
- 57- به جز سه مکانی که در مسأله قبل گفته شد، جایی را که انسان نداند جزو مسجد است یا از متعلقات آن، (مثل حیاط مسجد) حکم مسجد را ندارد و اعتکاف در آنجا صحیح نیست. (6)
- 2- س: مسجدی که علاوه بر شبستان، دارای حیاط و صحن و راهرو است و در عرف همه آنها را مسجد می‌خوانند، آیا احکام مسجد بر آنها جاری است یا نه، و در صورتی که قصد بانی معلوم نباشد، ساختن مستراح و امثال آن در يك طرف آن صحن چه صورت دارد، دلیل و قرینه بر عدم مسجدیت لازم است یا نه؟
- آیت الله گلپایگانی: با شك در آنکه صحن را جزء مسجد قرار داده، اگر اماره‌ای بر مسجد بودن نباشد، محکوم {P} - اماره - نشانه، علامت. {P} به مسجدیت نیست، و اماره بر عدم، لازم نیست.

- 1- نظر آیت الله صافی در این مسأله به دست نیامد.
- 2- آیت الله سیستانی: یا اطمینان حاصل شود.
- 3- آیات عظام خوبی، فاضل، مکارم: يك نفر عادل هم بگوید کفایت می‌کند.
- 4- آیت الله گلپایگانی، آیت الله اراکی: به هر حال، حکم حاکم کفایت می‌کند.
- آیت الله مکارم: حکم حاکم بنا بر احتیاط واجب کافی نیست.
- 5- آیت الله سیستانی: در صورتی که نشانه‌ای بر اینکه جزء مسجد است وجود داشته باشد حکم مسجد را دارد.
- آیت الله صافی: افزوده‌های مسجد، تا معلوم نشود جزء مسجد است حکم مسجد را ندارد.
- 6- آیت الله سیستانی: اگر نشانه‌ای بر مسجد بودن آن وجود نداشته باشد.
- آیت الله مکارم: مگر آنکه ظاهر حال دلالت داشته باشد که جزو مسجد است.